

УДК 658.152:005.334]:330.131.7

Пожуєв Д. О.¹, Ткаченко А. М.²

¹ здобувач вищої освіти;

² д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри бізнесу та управління;

Національний Університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна.

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Сучасний розвиток світової економіки характеризується високим рівнем нестабільності, динамічними змінами ринкового середовища, трансформацією міжнародних економічних відносин та посиленням впливу кризових факторів на діяльність суб'єктів господарювання. Економічна невизначеність, що виникає внаслідок глобальних фінансових коливань, інфляційних процесів, геополітичних конфліктів, змін логістичних ланцюгів та цифрової трансформації, суттєво впливає на рівень інвестиційної активності підприємств. За таких умов питання формування інвестиційної привабливості підприємств набуває особливої актуальності, оскільки саме здатність залучати інвестиційні ресурси визначає перспективи розвитку бізнесу, його конкурентоспроможність та економічну стійкість.

У сучасній економічній науці інвестиційна привабливість підприємства розглядається як комплексна характеристика суб'єкта господарювання, яка відображає доцільність вкладення капіталу з урахуванням рівня ризику, прибутковості, фінансової стійкості та перспектив розвитку підприємства. Водночас в умовах економічної невизначеності традиційні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості втрачають свою ефективність, оскільки сучасне бізнес-середовище характеризується високою мінливістю та складністю прогнозування економічних процесів. Саме тому особливого значення набуває використання ризик-орієнтованих підходів до формування інвестиційної привабливості підприємств.

Ризик-орієнтований підхід передбачає інтеграцію механізмів управління ризиками у систему стратегічного управління підприємством. Його основною метою є не лише оцінювання потенційних загроз для інвестиційної діяльності, але й формування адаптивних механізмів реагування на зміни зовнішнього середовища. У сучасних умовах підприємства стикаються з фінансовими, виробничими, інноваційними, логістичними, кадровими та інформаційними ризиками, які можуть суттєво впливати на рівень їх інвестиційної привабливості. Саме тому ефективне управління ризиками є необхідною умовою забезпечення стабільного розвитку підприємств та залучення інвестиційних ресурсів.

Інвестиційна привабливість підприємства повинна оцінюватися з урахуванням комплексу фінансово-економічних показників, рівня

конкурентоспроможності та здатності підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища [1]. У сучасних умовах саме адаптивність і стійкість підприємства стають ключовими критеріями прийняття інвестиційних рішень. Інвестори орієнтуються не лише на рівень прибутковості, але й на здатність підприємства ефективно функціонувати в умовах нестабільності та невизначеності.

Важливу роль у формуванні інвестиційної привабливості відіграє фінансова стійкість підприємства. Наявність стабільних фінансових результатів, достатнього рівня ліквідності, оптимальної структури капіталу та ефективної системи фінансового менеджменту сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів. У сучасних умовах особливого значення набуває використання систем фінансового моніторингу та прогнозування, які дозволяють своєчасно виявляти кризові тенденції та формувати ефективні управлінські рішення. Саме ризик-менеджмент забезпечує можливість мінімізації фінансових втрат та підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

Суттєвий вплив на інвестиційну привабливість підприємств має рівень інноваційного розвитку. Інноваційна активність підприємства виступає важливим індикатором його конкурентоспроможності та здатності забезпечувати довгострокове економічне зростання. У сучасних умовах інвестори надають перевагу підприємствам, які активно впроваджують цифрові технології, автоматизовані системи управління, інструменти штучного інтелекту та сучасні інформаційно-аналітичні платформи. Використання інновацій дозволяє оптимізувати бізнес-процеси, підвищити ефективність використання ресурсів та знизити рівень ризику інвестиційної діяльності.

У процесі формування інвестиційної привабливості важливим є також забезпечення стратегічної гнучкості підприємства. В умовах економічної невизначеності підприємства повинні оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, адаптувати стратегії розвитку та впроваджувати нові механізми управління. Формування інвестиційної привабливості підприємства повинно здійснюватися з урахуванням галузевих особливостей, інвестиційного клімату та ефективності використання інвестиційних ресурсів. Це свідчить про необхідність комплексного підходу до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств.

Одним із ключових елементів ризик-орієнтованого підходу є стратегічне прогнозування. У сучасних умовах підприємства повинні використовувати економіко-математичні моделі, сценарний аналіз та системи прогнозу аналітики для оцінювання потенційних ризиків і визначення перспектив розвитку. Використання сучасних цифрових інструментів

дозволяє аналізувати зміни ринкового середовища в режимі реального часу та формувати ефективні сценарії антикризового реагування [2].

Не менш важливим фактором формування інвестиційної привабливості є корпоративне управління. Прозорість управлінських процесів, ефективна система внутрішнього контролю, наявність стратегічного планування та високий рівень управлінської компетентності сприяють підвищенню довіри інвесторів. У сучасних умовах особливого значення набуває впровадження ESG-підходів, які передбачають урахування екологічних, соціальних та управлінських факторів у процесі прийняття управлінських рішень. Саме ESG-орієнтовані підприємства мають вищий рівень інвестиційної привабливості та здатні ефективніше залучати інвестиційні ресурси.

В умовах економічної невизначеності важливу роль відіграє диверсифікація ризиків. Підприємства повинні забезпечувати оптимізацію структури активів, диверсифікацію джерел фінансування та розширення ринків збуту. Крім того, важливим є формування стратегічних резервів, які забезпечують можливість оперативного реагування на зовнішні загрози та підтримання фінансової стійкості підприємства.

Особливої актуальності набуває проблема забезпечення інвестиційної привабливості українських підприємств в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки. У сучасних умовах інвестори приділяють значну увагу рівню економічної безпеки, стабільності законодавчого середовища, стану інфраструктури та перспективам розвитку окремих галузей економіки. Саме тому підприємства повинні формувати ефективні механізми управління ризиками, орієнтовані на забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності.

Таким чином, ризик-орієнтовані підходи до формування інвестиційної привабливості підприємств є важливим стратегічним інструментом забезпечення їх стабільного розвитку в умовах економічної невизначеності. Їх ефективність визначається здатністю підприємства інтегрувати механізми ризик-менеджменту у систему стратегічного управління, використовувати інноваційні технології, забезпечувати фінансову стійкість та формувати адаптивні моделі розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ткаченко А. М., Кушнір О. Економічна оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2013. № 4. С. 154–160.
2. Raisch, S., & Krakowski, S. (2021). Artificial intelligence and management: The automation–augmentation paradox. *Academy of Management Review*, 46(1), 192–210. <https://doi.org/10.5465/amr.2018.0072> [in English].